

Research Note

The Trilingual Vocabulary of Chara Language

Mulugeta Seyoum, PhD
 AELC, Addis Ababa University
 mulugeta.seyoum@aau.edu.et

Tsaratsa	Amharic	English
kumdfiten	ተናደደ / አኮረፈ	(be) angry
naʔesuuta	የአራስ ደም	a blood of woman during delivery
k'os'emiya	ምትክ ከብት	a cattle given for a family on behalf of dead person
ʔeek'emiyya	የቃልቻ ከብት	a cattle given to fortune teller
ʔesen	ተወ	abandon
keesmaka	እባጭ	abscess
kayay	የለም	absent
ʔilk'itkemanka	አደጋ	accident
be'se'n	ሸኘ / ላክ	accompany / send
beera	ክስ ወይም ሙግት	acusation / argument
daaka	መጨመር	add
gorsa	ምክር	advice
gorsen	መከረ	advising
ʔoʃka	ኮረሪማ	afmomum corrorima
kum datsa	አኩራፊ	aggressive
k'alla k'aren	ተስማማ	agreed
fəs'a	በሕይወት ያለ	alive
gamma	ሁሉም	all
ʔikota	አንድ ላይ	all together
yinza'	ጥንት	ancient
-ne	እና	and
kumdfā	ንዴት	anger
booya	ጎዘን	anger

Tsaratsa	Amharic	English
booyen	ኅዘኑ	(be) anger
kumdfiten	ተናደደደ	angry
gaza	እንሰሳት	animal
de'ysa	ተረከዝ	ankle
ጎarsisa	ማስታወቂያ	announcement
ጎala	ድኩላ	antelope
munda'	ቂጥ	anus
ጎa'tj'fa	ጦጣ	ape
keezedoza	ሚያዚያ	april
merra	ክርክር	argument
ጎoba	ብብት	armpit
k'aanisen	አዘጋጀ	arranged
k'aana	ዝግጅት	arrangement
°o'na'	መድረስ	arrive
mela'	መድረስ (ለእህል)	arrive (crop)
bennda	አመድ	ashes
ጎootf'en	ጠየቀ	ask
ጎirtanse	ነሐሴ	august
ጎafa'	አክስት	aunt
ጎafena- məfna	የአክስት ሴት ልጅ	aunts daughter
ጎafena- ጎadna	የአክስት ወንድ ልጅ	aunts son
ጎotf'en	አስወገደ	avoid
naጎa	ሕጻን	baby / child
tanka	ጀርባ	back
wootin	ኋላ	back
ጎantfa	መጥፎ	bad
ጎuura	ግማት	bad smell
dzuutf'a'	ቦርሳ	bag
doora	ጎተራ	bam, crib
muwa	መካን	barren
dzubdzuba	የሌሊት ወፍ	bat
°o'nna'	ድረስ	be arrive
ጎook'en	ኮመጠጠ	be bitter
buuk'en	ሻጎተ	be mould (v)

Tsaratsa	Amharic	English
gidza	ጨሌ	beads
maadisa	ውብት	beauty
manka	ምክንያቱም	because
ʃulen	ጠወለገ	become dry
homif	ግለት	become hot
giʔe gola	መኝታ ቦታ	bedroom
mas'aa	ንብ	bee
siina	በፊት	before
k'olen	መለመን	beg
k'olaa	ልመና	begging
sina	መጀመሪያ	beginning
debsen	አገሳ	belch
debsa	ግሳት	belching
yi:na	ሆድ	belly
gup'seen	አጎነበሰ	bend down, stoop
ʔobsa	የተሻለ	better
meesa	ትልቅ	big
messe ga'ʃta'	ትልቅ መቆፈሪያ	big hoe
ʔntazi	ትልቅ እንሥራ	big pot
woda	ትልቅ ዛፍ	big tree
tʃ'ifa	ሐምት	bile
ka'fa'	ወፍ	bird
gompa'	የወፍ ዓይነት	bird type
se'e'la	የወፍ ላባ	bird wing
sa:s'a	መንከሰ	bite
tʃ'aama	መራራ	bitter
karta	ጥቁር	black
karte woha	ጥቁር ቦለቄ	black haricot
siisa	ጥቁር ድንጋይ	black stone
karte gatʃa	ጥቁር ጤፍ	black teff
diira	መርቅ	bless
ëi'a'	እውር	blind
su'u'ta	ደም	blood
ʔontʔakesen	ተናፈጠ	blow nose

Tsaratsa	Amharic	English
fugen	ነፋ	blow with mouth
zaaten	ፎከረ	boast
ʔotirten	ኮራ	boasted
foldá´	መላጣ	bold
s´as´a	እስር	bondage
mərta´	አጥንት	bone
toora	ታች	bottom
la´wuda´	ቀስት	bow
gubi digisen	እጅ ነሣ	bow (as in greeting)
gutila	ወጣት	boy
satsa	ቦይና	boyna
goya	አምባር	bracelet
so´ma	አእምሮ	brain
bətsen	ሰበረ	break
ʃaafra	ቁርስ	breakfast
ɗama	ጡት	breast
katsa´ katsa´	መተንፈስ	breath
baara	ሙሽራ	bridegroom
ʔaatʃa	ድልድይ	bridge
b ətsa	ስብራት	brokenness
fis´a	መጥረጊያ	broom
ʔinise / ʔiʃi	ወንድም	brother
ʃofa	የመጥረጊያ ዓይነት	brush
fis´a	መጥረጊያ	brushroom
siiya	ማህሪያ	bund together
s´as´a	እስር	bundle
guda	ማቃጠል	burn /
mitʃen	ተቃጠለ	burned
duuka´	ቀብር	bury
daafa	ወሊ	bush cutter
donebisi	ነገር ግን	but
ëusa´	መቀመጫ አካል	buttock
goza´	ቅል	calabash
keyten	ጠራ / ጋበዘ	call / invite

Tsaratsa	Amharic	English
gala	ግመል	camel
koʔa / toka	ሸክም	carry
ʔomba	መያዝ	catch
goyaa	ዋሻ	cave
gorti	ማዕከል	central
fundáʼ	ገለባ	chaff
laama	ለውጥ	changing
tsaratsa noona	የጫራ ቋንቋ	chara language
tsaratsa	የጫራ ሕዝብ	chara people
kʼalla	ርካሽ	cheap
totʃʼa	የልጅ አር	child faces
sotisen	ታነቀ	choke
gene geeza	የገና ጠላ	christmas beer
moʼga	ክብ	circle
ʔeekʼa	ቃልቻ	clairvoyant
siiga	ጎሣ	clan
kutʃa bakʼen	አጨበጨበ	clap (hands)
zifa	ማጽዳት	clean
ʔimsʼen	መዝጋት	closed
mayta	ልብስ	cloth
bokʼe karta	ደመና	cloud
tuna	ደመና	cloud
tuunisos	ደመናማ	cloudy
buuna	ቡና	coffee
kʼora	ቡና መጠጫ	coffee cup
tʃʼalka	ቀዝቃዛ	cold
ʃatʃa	ብርድ	cold
kitʃʼisa	መሰብሰብ	collect
saara	ማበጠሪያ	comb
woon	መጣ	come
gogaa	የጋራ	common share
muma	ድፍን	compact
katsaʼ	ቀቅል	cook
katsa	ብስል	cooked

Tsaratsa	Amharic	English
batʃfaa	ምጣድ	cooking stone
giik'a	ዋንዘ	cordia africana
tatisa	ማረም	correct
fuuta	ጥጥ	cotton
ʔotʃisos	ሳለ	cough
ʔotʃa	ሳል	coughing
fada	መቁጠር	count
faaden	ቆጠረ	count
bok'a	ሀገር	country
kep'a	ሸፋን	cover
debba	ክዳን	cover
miya	ላም	cow
ʔoʃa'	እቦት	cow or ox west
zuumen	ዳኸ	crawl
zuuma	መዳኸ	crawling
kadna	ፍጠር	create
kadaa	መፍጠር	creating
k'ark'a	ጥቅል	crisp
fuuda	የሰብል ሙሽራ	crop flower
badza'	የሰብል ዓይነት	crop type
fiinen	ተሻገረ	cross
taas'en	ቆረጠመ	crunch
yefa	ለቅሶ	cry
ʔiyyefen	አለቀሰ	cry, weep
ʔinda	መተኛ / መቀመጫ	cultural bed
ʃakama	መቀመጫ / ትራስ	cultural chair
k'ora	የቡና ስኒ	cup
ëi'oma'	እርግማን (ዓይን)	curse
tʃ'aʃa	እርግማን	curse
k'oobs'a	መቁረጥ (ጠንካራ)	cut (hard material)
tunka	መቁረጥ (ለስላሳ)	cut (softer material)
kada	መፍለጫ / መቁረጫ	cutter
ʔeeka	ግድብ	dam
ʔomta	ጨለማ	dark

Tsaratsa	Amharic	English
maɣnamara	ሴት ልጅ	daughter
boobza	ቀን	day
Hayya	ሬሳ	dead body
tamtamsi	ህዳር	december
k'aazen	አራ	defecate
k'aaza	አር	defecating
woɣfa' (imp)	ተከላከል	defend
ʔarka ʔeezen	ካደ	deny
deysa'	መካድ ማታለል	deny, cheat
wola	የበረሀ ሰንበሌጥ	desert grass
hoditen	ናቀ	despise, disdain
hoda'	ንቀት	despising
Kaysa	ጥፋት	destroy
kaysen	ጠፋ	destroyed
seraa	ቅዘን / ተቅማጥ	diarrhea
hayaa	ሙት	die
bo'o'tsa	መቆፈር	dig
yiiɣa	መቆፈር	dig
buudēn	ነቀለ	dig up
ga'naa	ቡኮ ሊጥ	diluted powder
kaha'	እራት	dinner
dira	ቆሻሻ	dirty
kayya	ጥፋ	disappear
k'aren	መስመጥ	dive in
ka'na'	ውሻ	dog
keetn gidza	የቤት እንሰሳ	domestic animal
ʔarsisen	አላመደ	domesticate
naɣkena	አትናገር	don't speak
gana	አድርግ	done
kura	አሀያ	donkey
ʔims'eta	በር	door
keefa	ታች	down
kiiten	ቀዳ	draw water
ʔaap'a	እልም	dream

Tsaratsa	Amharic	English
ʔaap'iten	አለመ	dreaming
ʔuʃa	መጠጣት	drink
ʔuʃfa	መጠጥ	drinking
budā	መንዳት	drive
budēn	አባረረ	drive away
woodēn	ወደቀ	drop, lost one footing
goodzen	ሰከረ	drunk
ko:la	ደረቅ	dry
ʔas'edera	ዳከዩ	duck
tərrda	አቧራ	dust
boosa'	ጭልፊት	eagle
dzata	በጊዜ	early
buldā	መሬት	earth
k'ok' ŋk'ok' ŋa	የጆሮ ኩክ	earwax
maʔa	መመገብ	eat
buura	ቀበርኝ	echinops kebericho
foola'	ማስተጋባት	eco
ʔeka	ጠርዝ	edge
moola	እንቁላል	egg
nandarsa	ስምንት	eight
nandarsa s'e:ta	ስምንት መቶ	eight hundred
tansa nandirsa	አሥራ ስምንት	eighteen
nandarsina	ስምንተኛ	eighth
nandarsta ʔansa	ሰማንያ	eighty
messe ʔtsa	ታላቅ ሰው	elder
ʔuzzena ʔanazi	የበኩር ወንድ ልጅ	the 1st son
ʔuzzinana	የበኩር ሴት ልጅ	the 1st daughter
ʔijī	ታላቅ ወንድም	elder brother
mitʃa	ታላቅ እህት	elder brother
zaaka	ዝሆን	elephant
tansisa	አሥራ አንድ	eleven
tansasina	አሥራ አንደኛ	eleventh
koola	ባዶ	empty
teek'a	የመጨረሻ ልጅ	the last child

Tsaratsa	Amharic	English
ʔangatsa	ጠላት	enemy
Soolla	እንጀራ	enjera
seha	ንጹሕ ውኃ (ከርኩሰት ለማንጸት)	especial clear water
so'osa	ምሽት	evening
duma	ምሽት	evening
ʔomta	ምሽት	evening
ʔaada	ውድ	expensive
tooten	ወጠረ	extended
ʔa:fa	ዓይን	eye
ʃaara	የዓይን ሞራ	eye fat
ʔantsa	የዓይን ብሌን	eye nucleus
ʔafe k'op'a	ቅንድብ	eyebrow
deema'	የዓይን ሽፍሽፍት	eyelashes
kangila	የንቅሳት ቅጠል	face decoration material
woden	ወደቀ	fail
woda	ውድቀት	failing
ʔibra ʔatsa	ሐቀኛ	fair, just
doyten	ለማዳ	familiar
wo'lisha'	ሰብል ማናፈስ	fan the crop
wokka	ሩቅ	far
wosta	ማሳ	farm
goʃatsa	ገበሬ	farmer
suk'en	ፈሳ	fart
suk'a	ፈስ	farting
k'ap'p'a	ቶሎ	fast
maaga	ወፍራም	fat
koha	ስብ	fat (n.)
ba:bi	አባት	father
koota	ስሕተት	fault
ʔiitʃa	ፍርሐት	fear
ʔiitʃen	ፈራ	feared
kustna	ላባ	feather
ʔissedoza	ጥር	february
muyeen	አዘነ	felt sorrow

Tsaratsa	Amharic	English
mafna	ሴት	female
kurena	ሴት አህያ	female donkey
giratsena	ድሃ ሴት	female poor
maarga	አጥር	fence
doderi	ትንሽ	few
ʃanka	ሜዳ	field
tansa ጎጥጥጥ	አስራ አምስት	fifteen
tansa ጎጥጥጥ	አሥራ አምስተኛ	fifteenth
ጎጥጥጥ	አምስተኛ	fifth
ጎጥጥ ጎጥጥ	ሃምሳ	fifty
ጎጥጥ	ሸላ	fig tree
guya	መጣላት	fight
s'o'tsa	ሙላ	fill
maada	መጥመቅ	filtered
fak'ilten	ፈላ	filtered
berti	ጫፍ	final point
koyta	መፈለግ	find
danen	አገኘ	find
s'unga	የጣት ጥፍር	fingernail
tama	እሳት	fire
loofen	ተኮሰ	fired
ጎissina	አንደኛ	first
mola'	ዓሣ	fish
mola ጎatsa	ዓሣ አጥማጅ	fisherman
ጎu:tʃa	አምስት	five
ጎጥጥ s'e:ta	አምስት መቶ	five hundred
beten	ሸሸ	flee, run away from
fak'ila	መንሳፈፍ	float
buna	አበባ	flower
gooya	ዋሽንት	flute
wola	መብረር	fly (v.)
tuuna	ጭጋግ	fog
batswoʃen	አጠፈ	folds
meeyya	ቆጮ	food made of false banana

Tsaratsa	Amharic	English
wo'sa	መጥገብ	food satisfaction.
fatiskeri	የማይረባ	foolish
taya maja	ውስጥ እግር	foot
Deysa	ተረከዝ	foot back
taayewota	የእግር ኮቴ	footprint
na'ba	እገዳ	forbidden
ba'la'	ግንባር	forehead
woba	ደን	forest
tansaʔobdina	አስራ አራተኛ	fortieth
ʔeek'a ʔatsa	ቃልቻ	fortune teller
ʔobta ʔansa	አርባ	forty
ʔo:bda	አራት	four
ʔobda s'e:ta	አራት መቶ	four hundred
ʔobdina	አራተኛ	fourth
bokolo	ቀበሮ	fox
ʃayta	ንብ እንጭጭ	fresh bee
ʔarba'	ዓርብ	friday
k'aara	ገዋደኛ	friend
s'alta	ጤና አዳም	fringed rue
Siin	ፊት	front
worra	ወሰን	frontier
mittsa ʔafa	ፍራፍሬ	fruit
s'os'a	ሙሉ	full
tuuma	ነጭ ሸንኩርት	garlic
gamtʃ'ila	ዝንጅብል	ginger
dobina	ቀጭኔ	giraffe
barena	ልጃገረድ	girl
ʔima	መስጠት	give
hamma	ሂድ	go
ʔima	መሄድ	go
boosa	ፍየል	goat
ye'e'ri	እግዚአብሔር	god
k'u'lta'	ጎይተር	goiter
ʔantsa'	ወርቅ	gold

Tsaratsa	Amharic	English
wannaa	ጥሩ / መልካም	good
ጎontsa	ጥሩ	good
ጎontseri	ጥሩነት	goodness
gozaa	ቅል	gourd
ጎoyy	ወንድ አያት	grandfather
ጎafa	ሴት አያት	grandmother
ጎabza	ሣር	grass
sera	አንበጣ	grasshopper
gurs'a	መጋጥ	grazing
tj'iila	አረንጓዴ	green
mida'	ቃሪያ	green pepper
diga / ጎonsa	ሰላምታ	greeting
zakzaaka	ግራጫ	grey
wodfen	ፈጨ	grind
gampos	ማቃሰት	groan (with pain)
gampsen	አቃሰተ	groaning
dik'en	አደገ	grow
dik'a	እድገት	growing
woofa	እንግዳ	guest
tama	ጠመንጃ	gun
toje kustna	ፀጉር	hair
sala'	የጠጉር ቀይ አፈር	hair decorate soil
k'aata	ግማሽ	half
kutfa	እጅ	hand
ጎimra	ደስታ	happiness
ጎimreen	ተደሰተ	happy
mina	ጠንካራ	hard
/ e'lla	ጥንቸል	hare
ጎuuka	ባርኔጣ	hat
kalta	መጥረቢያ	hatchet
ጎizi	እሱ	he
ጎak'en	አደረ	he spent night
tooya	ራስ	head
ga'a'natsena	ሐብታሟ	healthy (she)

Tsaratsa	Amharic	English
ጎaiëen	ሰማ	hear
ጎaiëa	መስማት	hearing
booda	ልብ	heart
mulla	ልብ	heart
fa:ya	ከባድ	heavy
kaʃkaʃa	ጃርት	hedgehog
gaatsiten	ረዳ	help
ጎeeka	ጠርዝ	hem
deera	ዶሮ	hen
hari	እዚህ	here
haani	እዚህ	here
wozenaʼ	ቡኣ	hernia
tikʼkʼisen	ሕቅ አለ	hiccough (n.)
tikʼጎa	ሕቅታ	hiccoughing
daka	ማማ	high stage
ፊuʼga	እንቅፋት	hindrance
sʼada	ጉማሬ	hippopotamus
gasʼsa	መምታት	hit
baza	ቀፎ	hive
gayta	ቀፎ መስቀያ	hive hook
yifa	መቆፈር	hoe
gashta	መቆፈሪያ	
ጎuʃa	መኮትኮት	hoe (n)
ጎuʃisen	ኮትኮት	hoe (v)
ጎumpaʼ	መያዝ	hold
ጎumpen	ያዘ	hold
fofa	ቀዳዳ	hole
dekre ጎesa	ጣዝማማር	honey type
ጎotra	ኩራት	honor
ጎotrten	ኮራ	honored
ጎuʃfa	ቀንድ	horn
sela	ሙቀት	hot
selten	ሞቀ	be hot
keeta	ቤት	house

Tsaratsa	Amharic	English
si' ts tsa	ቤት ውስጥ የሚፈለቅ ውኃ	house spring
ጎaara	አንዴት	how
ጎaarentʃe	ምን ያህል	how many
baaba	ግዙፍ	huge
ጎatsa	ሰው	human being
zinda´	ሻኛ	hump
s' eetane ጎissa	መቶ አንድ	hundred one
s' eetina	መቶኛ	hundredth
ጎadnen	አደነ	hunt
ጎaddana	አደን	hunting
nababi	ባል	husband
fork'en	ሸለቀቀ	husk
doye keeta	ጎጆ ቤት	hut
taani	እኔ	I
ja´ tʃtʃa´	በረዶ	ice
dobako	ምናልባት	if
ʃe:ni	ውስጥ	in
bordisen	አበዛ	increased
ጎarsiseen	አመለከተ	indicate, point (as with the finger)
keeten ጎatsa	ነዋሪ	inhabitant
yiina dalatsa	ሩህሩህ (ሆደ ነጭ)	innocent
wula	ስድብ	insulting
wulen	ሰደበ	insult
yi:natʃa	አንጅት	intestine / guts
buura	ጎርፍ	inudation
gurta	መጠቅለል	involute
labaja	ጥር	january
gaguməta	መንጋጋ	jaw
dima	አንጥረኛ	jeweler
bizi´	ሐምሌ	July
dollen	ዘለለ	jump
dola´	ዝላይ	jumping
nandirisi	ሰኔ	June

Tsaratsa	Amharic	English
naaga	መጠበቅ	keep
duuben	ረገጠ	kick
woda	መግደል	kill
bi'za	የትንኝ ዓይነት	kind of beetle
tata	ንጉሥ	king
sunk'a	መሳም	kiss
gok'ata	ጉዋዳ	kitchen
tʃ'amsen	አበካ	knead
k'uma	ጉልበት	knee
gumtiten	ተንበረከከ	kneel
maja	ቢላዋ	knife
tutʃa'	ቁዋጠሮ	knot
ʔara	ዕውቀት	knowledge
ʔaren	አወቀ	known
me:se has'a	ሐይቅ	lake
noona	ቋንቋ	language
bobza	ረፋድ	late morning
do/oy	መዘግየት	lately
miitʃ'a	ሳቅ	laugh
wodilla	ሰነፍ	lazy
woya	ቅጠል / ጆሮ	leaf / ear
degiten	ተደገፈ	lean against
ʔogera	ስልቻ	leather suck
hadira	ግራ	left
taaya	እግር	leg
yijfa	የእግር ጌጥ	leg bracelets
ʔada'	የሥጋ ደዌ	leprosy
ʔalsen	ላሰ	lick
koota	ውሸት	lie
besta	ብርሃን	light
dooggen	አነከሰ	limp
ʔayka	አንበሳ	lion
doʔa'	መኖር	live
katsaa	ሕይወት	live

Tsaratsa	Amharic	English
maya	ጉብት	liver
furkata	ሳሎን	living room
zara	እንሽላሊት	lizard
geeza	ጠላ	local beer
ba'da'	ረዥም	long
ʔalksen	አላላ	loosen
tʃʊtʃʊ'a	ቅማል	louse
didā	መውደድ ፣ ፍቅር	love
ʃomba	ሳንባ	lung
ʃonga	ክራር	lyre
geena	እብድ	mad
fa'lfala	የበቆሎ ዓይነት	maize type
woogten	ማለ	make an oath
ʔirtisen	አስቸገረ	make challenge
baka	መደልደል	make level
gums'a	መቆንጠጥ	make painful
sa'ssen	ቁላ	make roasted seed
sa'ssa	ቆሎ	roasted seed
dik'isen	አሳደገ	make something grow
bursa	ድፋ	make spilt
ʔadna	ወንድ	male
kurrazi	ወንድ አህያ	male donkey
giratsazi	ድሃ ወንድ	male poor
ga'a'natsazi	ሃብታሙ	male rich
naazi	ሰውየው	man
nantedoza	መጋቢት	march
gabaa	ገበያ	market
komte'ba'	ጋብቻ	marriage
ʔʃamiya	የጋብቻ ስጦታ	marriage gift
faata	ምንጣፍ	mat
gara	ከጎሽ ቆዳ የሚሠራ የአምልኮ ዕቃ	material made of suspension for worship
obde doza	ግንቦት	may
wota	ትርጉም	meaning

Tsaratsa	Amharic	English
ʔa'ttsa'	ሥጋ	meat
kitʃ'isen	ተሰበሰበ	meet together
kitʃa	የወር አበባ	menstruation
mariam ʔaas'a	የማርያም ውኃ	merry water
woseʔatsa	ተላላኪ	messenger
geytisa	አዋላጅ	midwife
dʒesa'	ወተት	milk
woos'a	ድንጋይ ወፍጮ	millstone
kaysen / dzayen	ስህተት	mistaken
dantsen	ቀላቀለ	mixed
galfa	አዋሃጅ	mixer
s'undura	ማማሳያ	mixer
dantsa	ቅልቅል	mixing
sayna	ሰኞ	monday
do:za	ጨረቃ	moon
duuta	ጠዋት	morning
ʔudula	ሙቀጫ	mortar
ʔina	እናት	mother
ʔinabe	እናትነት	motherhood
buuk'a	ሻጋታ	mould (n)
dega	ተራራ	mountain
muuta	ተራራ	mountain (big)
noona'	አፍ	mouth
borda	ብዙ	much
ʔontʃa	ንፍጥ	mucus
tolaa	ጭቃ	mud
tasuma	ስሜ	my name
fundura	ራቁት	naked
siif	ሞክሼ	namesake
dēba'	ጠባብ	narrow
gibi	አጠገብ	near
borka	አንገት	neck
booka	የአንገት ጌጥ	neck decoration
ʃooba	የጋብቻ ሽምግልና	negotiation

Tsaratsa	Amharic	English
mees'a	ጎረቤት	neighbor
woria	ዜና	news
ጎomta	ምሽት	night
bidza'	ዘጠኝ	nine
bi'za s'e:ta	ዘጠኝ መቶ	nine hundred
tansa biza	አሥራ ዘጠኝ	nineteen
bi'fta ጎansa	ዘጠና	ninety
bi'zina	ዘጠነኛ	ninth
sindā	አፍንጫ	nose
ጎijakajaje	አይደለም	not
?a'a'ko	ምንም	nothing
balbale	ሕዳር	November
dāmsen	አጠባቻ	nurse, suckle (baby)
wooga	መሐላ	oath (n)
ጎek'emanka	ግዴታ	obligation
k'urkuta	ጥቅምት	October
ganna'	አሮጌ / ሽማግሌ	old
gannana	ሽማግሌ ሴት	old female
gannabe	ሽማግሌ ወንድ	old male
booli	ላይ	on
ጎissa	አንድ	one
fo'la'	ክፍት	open
kayፅa	ወይም	or
yeka	ሌላ	other
meeli	ውጪ	outside
ጎobm	ውጪ	outside
ma'nsa	በሬ	ox
tʃ'adus	የራስ ሕመም ስሜት	pain
maasen	ቀባ	paint
ma'la'	መለቅለቅ	painting floor
ma'len	ለቀለቀ	paint
ጎata	ቅጥያ	part of
?ak a'	ቆቆ	partridge
loomata	ሎሚ	patella

Tsaratsa	Amharic	English
gaas's'a	ክፈል	pay
ጎinisa	እርቅ	peace
ጎontsa	ሰላም	peace
ጎork'en	ላጠ	peel
lumma'	ቅጣት	penalty
ጎatsa	ሰው	person, man
tʃ'oisen	አላበ ፣ ወዛ	perspire, sweat
ጎaaken	ለቀመ	pick
sitstsa'	ስዕል	picture
faha	ፍልጥ	pieces
tunka	ቁራጭ	pieces of cut
tsaddus	መውጋት	pierce
gudna	አሳማ	pig
gudnena	አሳማ (ሴ)	pig (f)
gudnazi	አሳማ (ወ)	pig (m)
maarsa	ጉንጉን	plait, braid (hair)
ጎelkጎa	እቅድ	plan
bakra	በሰቢላ	plant type
token	ተከለ	planted
gonga	ሳህን	plate
kaasen	ተጫወተ	play
kaasa	ጨዋታ	playing
tuuta	በጣት መጠቆም	pointed with finger
yiza	ኩሬ	pond
giratsa	ድሀ	poor
gara	ገንፎ	porrage
garota	ማሰሮ	porridge pot
ጎoota	ማሰሮ	pot
wolka	ኃይል	power
wolkatsa	ኃይለኛ	
duumzatsa	ኃይለኛ	powerful
naadna	አምግሰ	praised
naada'	ምስጋና	praises
gozen mafna	ነፍሰ ጡር ሴት	pregnant

Tsaratsa	Amharic	English
nabma	አግድ	prevent
ʒirtaʼ	ችግር	problem
keeyya	ስለት	promise to god
zasa	መጎተት	pull
zasen	ጎተተ	pulled
bo'ta	ዱባ	pumkin
lummsen	ቀጣ	punish
lumma	ቅጣት	punishment
giiʒa	መግል	pus
dūrka	መግፋት	push
kaysen	አጠፋ (ስህትመሥራት ፣ እቃ ማጥፋት)	put off
dīben	አጠፋ (ለዓይን ፣ ለቀዳዳ)	put off
taasen	አጠፋ (መብራት)	put off
ʒeeʒa	እንቆቅልሽ	puzzle
dooʒa	ዘንዶ	python
guuyten	ተጣላ	quarrel
Guuya	ጥል	quarreling
ʒootʒʼa	ጥያቄ	question
kapʼiya	በፍጥነት	quickly
ʒiira	ዝናብ	rain
zigen	ዘነበ	rained
ʒatʒʼaʒiira	የበረዶ ዝናም	rains freeze
dada	የአይጥ ዓይነት	rat type
kʼaʼayaʼ	ያልበሰለ / ጥሬ	raw
kitʒʼa	ቅርብ	recently
zuwa	ቀይ	red
zuweri	ቅላት	redness
ʒiina	ዘመድ	relative
zaasita	መሳሳብ	relax
geetʒʼa	ብቃት / ኩራት	reputation
ʒahiten	መሰለ	resemble
naben	ከለከለ	resist
meesisa	ክብር	respect
mesisen	አከበረ	respect (v)

Tsaratsa	Amharic	English
buk' use keeta	ሸንት ቤት	rest room
dooga	አውራሪስ	rhinoceros
ga'a'na	ሐብት	rich
budā	መጋለብ	ride
goka	ስምጥ ሸለቆማ	rift vally area
wutjira	ቀኝ	right
wos'as'a	ወራጅ ውሃ	river
ʔaas's'a	ወንዝ	river
boka	መንገድ	road
mitja'	ጥብስ	roasted
sa'sa'	የተቆላ ቆሎ	roasted seed
gangriten	ተንከባለለ	roll
duppa'	ትኩሳት	romantic fever
keete ʔafa	ጣርያ	roof
Koka	አውራ ዶሮ	rooster
s'ap'a	ሥር	root
mula	ሥራሥር	roots
gada	ገመድ	rope
keera	መዞር	rotate
wook'a	ብስብስ	rotten
ʃuura	መግማት	
kerisa	ክብ	round
kaysa	ማጥፋት	rub
doya'	ሕግ	rule, custem
wos'a	ሩጫ	runing
muyeen	አዘነ	sad
fuga	የሚነፋ ጥሩንባ	saks phone
tʃ'uda'	ምራቅ	saliva
dʒe:ga	ጨው	salt
ʔada'	ጨዋማ አፈር	salty soil
ha:mtʃa	አሸዋ	sand
torak'aren	ሰመጠ	sank
k'eera	ቅዳሜ	Saturday
dooya	ሰንበሌጥ	savanna grass

Tsaratsa	Amharic	English
tosa	ገግግር	say
dup'a	ሽርጥ (ባህላዊ ልብስ)	scart (cultural)
ፊaka	መበተን	scatter
ፊaken	በተነ	scattered
nantina	ሁለተኛ	second
naaga	ጥበቃ	security
beጎa	ማየት	see
duuk'a	ዘር	seed
k'ooፊa	መሸጥ	selling
k'ooፊen	ሸጠ	sell
wosa'	መላክ	send
Kata	መገንጠያ	separation
gustema	መስከረም	September
lapma	ሰባት	seven
lapme s'e:ta	ሰባት መቶ	seven hundred
tansa lapma	አሥራ ሰባት	seventeen
lapmina	ሰባተኛ	seventh
lapmta ጎansa	ሰባ	seventy
keema	መዘራት	sew
ጎeebita	ግብረ ሥጋ ግንኙነት	sexual intercourse
fada	መጥረብ / መላግ	shape or make smooth
moka	ሹል	sharp
fiiten	ተላጩ	shave
ጎiza	እሷ	she
ጎak'enna	አደረች	she spent night
dorsa	በግ	sheep
ፊoolen	ፈለፈለ	shell
ፊiifa	መጠለያ	shelter
korkoren	ተንቀጠቀጠ	shiver, tremble
ፊa'fra'	ጫማ	shoe
k'oyna	አጭር	short
ga'lfā	የትከሻ አጥንት	shoulder bone
kuten	ጮኸ	shout, cry out
yelita	እፍረት	shy

Tsaratsa	Amharic	English
yaliten	አፈረ	
b«rsen	ታመመ	sick
b«ra	ሕመም	sickness
tira´	ሳን	side
haskida	ጸጥታ	silent
tʃappi k´oda	መስመጥ	sinck
ʒiinena	ሴት ዘመድ	woman relative
teesa	የእህት ባል ወንድም	sister / brother-in-law
teesina	የእህት ባል እህት	sister / sister-in-law
ʒuta	መቀመጥ	sit
sapma	ስድስት	six
sapma s´e:ta	ስድስት መቶ	six hundred
tansa sapma	አሥራ ስድስት	sixteen
sapmina	ስድስተኛ	sixth
sabta ʒansa	ስልሳ	sixty
fata	ቆዳ	skin
gonga	የሰው ቆዳ	skin (human)
saak´a	ሰማይ	sky
hayza	ሐሜት	slander
hayziten	አማ	slandering
bak´en	በጥፊ መታ	slap (v)
bak´a	ጥፊ	slapping (n)
ʃukaa	ማረድ	slaughtered
gentsa	ባሪያ	slave
giiʒen	ተኛ	sleep
giʒa	እንቅልፍ	sleepiness
tʃˆudaa	ምራቅ	sliva
ʒap´p´a	ቀስታ	slow
gutsa´	ትንሽ	small
ge´sa´	ታናሽ ወንድም	small brother
ʒootena	ትንሽ ማሰሮ	small pot
sink´a	ማሸተት	smell
teltelen	ቀለጠ	smelt
mitʃˆa	ፈገግታ / ሳቅ	smile

Tsaratsa	Amharic	English
tʃʷujsen	አጨሰ	smoke
tʃʷuya	ጢስ	smoke
fufa	ለስላሳ	smooth
ziina	ሉጫ	smooth hair
so'sa'	እባብ	snake
dzafaa	መንጨት (በጥርስ)	snatch
het'irfen	አነጠሰ	sneeze
het'irfa	ማስነጠስ	sneezing
botsisen	ዘፈዘፈ	soaked
tʃʷadatsa	ወታደር	solider
ʔadnamara	ወንድ ልጅ	son
botʃa	ዘፈን / ሙዚቃ	song
k'adatsa	ጠንቋይ	sorcerer
budna	ማሽላ (በአመድ የታሸ)	sorghum type
daara	ማሽላ	
booya	የጎዘን ምልክት	sorrow sign
muuk'a	ሾርባ	soup
keemen	ዘራ	sow
s'engita	ብልጭታ	spark
meyta	ጦር	spear
ʔak'a	አዳር	spending night
tʃʷuden	ተፋ	spit
tʃʷuda	መትፋት	spite
filʃʷa	ስንጥር	splinter
dzaɗa	ስንጠቅ	split (for clothes)
fahen	ፈለጠ	split the wood
ʔednten	እጅ እጅ አለ	spoiled
tosten	ተናገረ	spoken
suusa'	(ከታሳሰ-ግንቦት) ያለው ወቅት	spring
dube ʔas'a	ምንጭ	spring
sonsona ʔuten	ቁጢጥ አለ	squat
tʃʷuba	መጭመቅ	squeeze
tʃʷuben	ጨመቀ	squeezed
gop'a'	መከመር	stalk

Tsaratsa	Amharic	English
neyidos	መቆም	stand
ka'ya'	መነሳት	stand, rise
wontʃata	ኮከብ	star
gafa	ረሀብ	starvation
megenmiaya	ሰንጋ	steer
ka'tsa	ዱላ	stick
soten	ሰቀለ	sting up
ʃutʃʃa	ድንጋይ	stone
kaafe ʃuutʃa	የመስዋዕት ድንጋይ	stone of scarify
buuna	ሸክላ ድንጋይ	stone type
neiëa	መቆም	stop
temetʃʼa	ምድጃ	stove
leyidā	ቀጥታ	straight
teegen	አጠለለ	strain
fuk'a	ጭድ	straw
miina	ጠንካራ	strong
duza	እንቅፋት	stumb
dzayen	ተደናቀፈ	stumble
gutsisen	ቀነሰ	substract
tateen	ስኬት	success
ʒufa / lunk'a	መምጠጥ	suck
dāmen	ጠባ	suck
sonkorgoda	ሸንኮራ አገዳ	sugur cane
ʒirtansa	ክረምት	summer
ʒoya	ፀሐይ	sun
wogga'	እሁድ	Sunday
k'ams'ik'alla	ሱፍ	sunflower
maaden	አገዘ	support
kartʃʼa / k'odā	መዋጥ	swallow
k'oden	ዋጠ	swallow
tʃʼafen	ተራገመ	swear
tʃʼafa	እርግማን	swearing
tʃʼoya	ላብ	sweating
zi:fa	መጥረግ	sweep

Tsaratsa	Amharic	English
sowa	ጣፋጭ	sweet
soyemaa'	ጣፋጭ ምግብ	sweet food
sowyeri	ታፋጭነት	sweetness
fuuriten	አበጠ	swell
fuura	እብጠት	swelling
wada	ዋና	swim
kantara	ከኔተራ	t shirt
k'ees'a	ነውር	tabu
s'e'ra	ጭራ	tail
ʔeja	የሰው ጥላ	shed
dzak'a	መቀማት / መጥለፍ	take by force
dzoba	ጎደሬ	taro
ʔaltsa	መቅመስ / መላስ	taste
ʔaas'ida	እንባ	tears
seha'	ጥርስ ፋንጭት	teeth gap
gaatja	ጤፍ	teff
na'jja'	ንገር	tell
tannsa	አሥር	ten
tansa huma	አሥር ሺህ	ten thousands
tantsina	አሥርኛ	tenth
ʔolta	ምስጥ	termite
ʔugaa	ኩይሳ	termite hill
ʔitʃisen	አስፈራራራ	terrify
geleten	አመሰገነ	thank
seekena	ያች	that
nana	ልጅቷ	the girl
sekn	እዚያ	there
ʔeriri	ስለዚህ	therefore
ʔandi	እነዚህ	these
ʔitsendi	አነሱ	they
ʔitsi	እነሱ	they
wuunk'atsa	ሌባ	thief
dzi:ma	ቀጭን	thin
ʔelk'iten,	አሰበ	think

Tsaratsa	Amharic	English
ʔelk'ŋa	አሳብ	thinking
keezina	ሦስተኛ	third
tansa keeza	አሥራ ሦስት	thirteen
tansa keesina	አሥራ ሦስተኛ	thirtieth
keesta ʔansa	ሰላሳ	thirty
hana	ይህ	this
seekendi	እነዚያ	those
huma	ሺህ	thousand
mitsiten	ዛተ	threaten
ke:za	ሦስት	three
keeza s'e:ta	ሦስት መቶ	three hundred
keeze huma	ሦስት ሺህ	three thousands
ʔoyda	አውድማ	threshing floor
bokaa	መወርወር	throw
bokŋa	ጣል	throw
gacha bak'en	አዘራ	throw in air
kossa	ወርወር	throw it
daada	መብረቅ	thunder
hamusa	ሐሙስ	thursday
gildifŋen	ኮረኮረ	tickle (v)
dubta	ድካም	tier
mintsen	አጠበቀ	tight
woja'	መከላከል	to defend
woŋen	ተከላከለ	
barsa	ማጉረስ	to feed
nafa	መንገር	to tell
tum°a'ya'	ትምባሆ	tobacco
habti	አብሮ	together
wonta	ነገ	tomorrow
ʔims'ila	ምላስ	tongue
ʔatʃa	ጥርስ	tooth
yermeja	መፋቂያ	tooth brush
deenbooli	ጫፍ	top
zaldatsa	ካጋዴ	trader

Tsaratsa	Amharic	English
gaaza	ማ	transform
k'ats'a	ወጥመድ	trap
dampa	ግራዋ	tree type
mitsa	እንጨት / ዛፍ	tree / wood
suura	ሱሪ	trousers
ጎibra	እውነት	true
fuga	ጥሩንባ	trumpet
maksayna	ማክሰኞ	Tuesday
batsiwofa	ማጠፍ	turn
tanse nanta	አሥራ ሁለት	twelve
nantasina	ሃያኛ	twentieth
nantaጎansa	ሃያ	twenty
nanta	ሁለት	two
nanta s'e:ta	ሁለት መቶ	two hundred
nante huma	ሁለት ሺህ	two thousands
tup'a	የቡላ ዓይነት ምግብ	type of food from false banana tree with no fiber
boda	የወፍ ዘር	type of bird
gata	ግት	udder
farkeri	ያላፈራ	unfruited
ጎoj	አጎት	uncle
diira'	ቆሻሻ	unclean
fogen	ገለጸ / ከፈተ	uncover
mayta kesen	አወለቀ	undress
tuuጎfa	የተያያዘ ሐረግ	united vine line
deen	እላይ	up there
kaama	ወደ ላይ ከፍ	up there
gega	ዳገት	uphill
madna	መጅ	upper millstone
buk'ussa	ሸና	urinate
buk'usa	ሸንት	urine
domba'	የሴት ብልት	vagina
detsema	አትክልት	vegetable
tata	ቀጥታ / እኩል	vertical

Tsaratsa	Amharic	English
gola	መንደር / ቦታ	village
diingila	ክብረ ንጽሕፍ	virginity
tʃ'o:ʃa	ማስታወክ	vomit
s'alma	መራመድ	walk
dufaa	ግድግዳ	wall
sela	ሙቀት	warm
gayʃa	ከርከሮ	warthog
massa'	ማጠብ	wash
ha:s'a	ውኃ	water
ʔootʃa	ዶቅማ	water berry
gok'a	ሺሺቴ	water blowing
wodemida	ድልህ	water diluted pepper
mirk'isen	አውለበለበ	wave (hand as a greeting)
nuuni	እኛ	we
mayten	ለበሰ	wear clothes
diggisa	ማግባት	wedding
ʔora'	ረቡዕ	Wednesday
sos'a'	አረም	weed
ʔontsa'	ጤና	well, healthy
wooka	እርቀት	far
tʃ'ila	እርጥብ	wet
ʔa	ምን	what
ʔameta	መቼ	when
ʔamm	የት	where
ʔamabiye	የትኛው	which one
sasite	ሹክ አለ	whisper (v)
suusa	ማፋዋጨት	whistling
dala'	ነጭ	white
daladala	ነጭጭ	whites
ʔoona	ማን	who
deneri	ያለው	who own
ʔoos	ማንኛው	whom
ʔankiri / ʔabiri /	ለምን	why
ʔaaka'	ሰፊ	wide / huge

Tsaratsa	Amharic	English
komitena	ሚስት	wife
kuy gaza	የዱር እንሰሳ	wild animal
gaasa	ጎሽ	wild ox
dzu:fa	ነፋስ	wind
da'tpoÚla	መስኮት	window
k'asa	ክንፍ	wing
k'inp'en	ጠቀሰ	wink (eye)
k'ark'a	መጠቅለል	wipe
ʔelʔnatsa	ጥበበኛ	wisdom
saga	ብልህ	wise
dan	ጋር	with
mida	ምስክር	witness
dzoona	የሴቶች ባህላዊ ጌጥ	woman cultural dress
gemla	የእንጨት ዓይነት	wood type
k'alla	ቃል	word
kiita	ሥራ	work
kiitatsa	ሠራተኛ	worker
yeeda	ደቦ	working together
dunk'a	ትል	worm
ʃampata	የባህላዊ አምልኮት	worship
ʔaada	ቁስል	wound
maatʃ'en	ጠመጠመ	wrapped
beneta	መታገል	wrestling
dzaja	ስህተት	wrong
dzajen	ተሳሳተ	mistaken
wud'en	ጠመዘዘ	wrung
ʃook'en	አዛጋ	yawn
ʔenta	ዓመት	year
totʃ'ara	ቢጫ	yellow
zina	ትናንት	yesterday
laamma	ለውጥ	you change
neeni	አንተ	you (pl)
yinti	አናንተ	you (sg)
gadikura	የሜዳ አህያ	zebra